

وَ اتَّخَذَ قَوْمُ مُوسَىٰ مِنْ بَعْدِهِ مِنْ خُلِيِّهِمْ عِجْلًا
 جَسَدًا لَهُ خُورٌ أَلَمْ يَرَوْا أَنَّهُ لَا يُكَلِّمُهُمْ وَلَا
 يَهْدِيهِمْ سَبِيلًا اتَّخَذُوهُ وَ كَانُوا ظَالِمِينَ (148) وَ
 لَمَّا سُقِطَ فِي أَيْدِيهِمْ وَ رَأَوْا أَنَّهُمْ قَدْ ضَلُّوا قَالُوا
 لَئِنْ لَمْ يَرْحَمْنَا رَبُّنَا وَ يَغْفِرْ لَنَا لَنَكُونَنَّ مِنَ
 الْخَاسِرِينَ (149) وَ لَمَّا رَجَعَ مُوسَىٰ إِلَىٰ قَوْمِهِ
 غَضْبَانَ أَسِفًا قَالَ بِئْسَمَا خَلَفْتُمُونِي مِنْ بَعْدِي أَعْجَلْتُمُ
 أَمْرَ رَبِّكُمْ وَ أَلْقَى الْأَلْوَاحَ وَ أَخَذَ بِرَأْسِ
 أَخِيهِ يَجُرُّهُ إِلَيْهِ قَالَ ابْنَ أُمِّ إِيَّاكَ الْقَوْمَ اسْتَضَعْفُونِي وَ
 كَادُوا يَقْتُلُونَنِي فَلَا تَشْمِتُ بِيَ الْأَعْدَاءَ وَ لَا
 تَجْعَلْنِي مَعَ الْقَوْمِ الظَّالِمِينَ (150) قَالَ رَبِّ اغْفِرْ

لِي وَ لِأَخِي وَ أَذْخَلْنَا فِي رَحْمَتِكَ وَ أَنْتَ أَرْحَمُ

الرَّاحِمِينَ (151)

The people of Moses made, in his absence, out of their ornaments, the body of calf, (for worship): having lowing sound did they not see that it could neither speak to them, nor show them the way? They took it for worship and they did wrong. When they repented, and saw that they had erred, they said: "If our Lord have not mercy upon us and forgive us, we shall indeed be of those who perish." When Moses came back to his people, angry and grieved, he said: "Evil it is that ye have done in my place in my absence: did ye make haste to bring on the judgment of your Lord?" He put down the tablets, seized his brother by (the hair of) his head, and dragged him to him. Aaron said: "Son of my mother! The people did indeed reckon me as naught, and went near to slaying me! Make not the enemies rejoice over my misfortune, nor count thou me amongst the people of sin." Moses prayed: "O my Lord! Forgive me and my brother! Admit us to Thy mercy! For Thou art the most merciful of those who show mercy!"

موسیٰ کے پیچھے اس کی قوم کے لوگوں نے اپنے زیوروں سے ایک بچھڑے کا

پتلا بنالیا جس میں سے بیل کی سی آواز نکلتی تھی کیا انہیں نظر نہ آتا تھا کہ وہ نہ

ان سے بولتا ہے نہ کسی معاملہ میں ان کی رہنمائی کرتا ہے؟ مگر پھر بھی انہوں

نے اسے معبود بنالیا اور وہ سخت ظالم تھے۔ پھر جب ان کی فریب خوردگی کا
 طلسم ٹوٹ گیا اور انہوں نے دیکھ لیا کہ درحقیقت وہ گمراہ ہو گئے ہیں تو کہنے
 لگے کہ "اگر ہمارے رب نے ہم پر رحم نہ فرمایا اور ہم سے درگزر نہ کیا تو ہم
 برباد ہو جائیں گے۔" ادھر سے موسیٰؑ غصے اور رنج میں بھرا ہوا اپنی قوم کی
 طرف پلٹا۔ آتے ہی اس نے کہا "بہت بری جانشینی کی تم لوگوں نے میرے
 بعد! کیا تم سے اتنا صبر نہ ہوا کہ اپنے رب کے حکم کا انتظار کر لیتے؟" اور
 تختیاں پھینک دیں اور اپنے بھائی (ہارونؑ) کے سر کے بال پکڑ کر اسے کھینچا۔
 ہارونؑ نے کہا "اے میری ماں کے بیٹے، ان لوگوں نے مجھے دبا لیا اور قریب
 تھا کہ مجھے مار ڈالتے۔ پس تو دشمنوں کو مجھ پر ہنسنے کا موقع نہ دے اور اس ظالم
 گروہ کے ساتھ مجھے نہ شامل کر۔" تب موسیٰؑ نے کہا "اے رب! مجھے اور
 میرے بھائی کو معاف کر اور ہمیں اپنی رحمت" میں داخل فرما، تو سب سے
 بڑھ کر رحیم ہے۔"

موسا کے پیچھے उसकी कौम के लोगों ने अपने ज़ेवरों से एक बछड़े का
 पुतला बनाया जिसमें से बैल की-सी आवाज़ निकलती थी | क्या उन्हें

~~~~~

नज़र न आता था कि वह न उनसे बोलता है, न किसी मामले में उनकी रहनुमाई करता है ? मगर फिर भी उन्होंने उसे माबूद बना लिया, और वे सख्त ज़ालिम थे । फिर जब उनके फ़रेब-खुर्दगी का तिलिस्म टूट गया और उन्होंने देख लिया कि हकीकत में वे गुमराह हो गए हैं तो कहने लगे कि “अगर हमारे रब ने हमपर रहम न फ़रमाया और हमसे दरगुज़र न किया तो हम बरबाद हो जाएँगे ।” उधर से मूसा गुस्से और रंज में भरा हुआ अपनी क़ौम की तरफ़ पलटा । आते ही उसने कहा, “बहुत बुरी जानशीनी की तुम लोगों ने मेरे बाद! क्या तुमसे इतना सब्र न हुआ कि अपने रब के हुक्म का इन्तिज़ार कर लेते?” और तखतियाँ फ़ेंक दीं और अपने भाई (हारून)के सिर के बाल पकड़कर उसे खींचा । हारून ने कहा, “ऐ मेरी माँ के बेटे, इन लोगों ने मुझे दबा लिया और करीब था कि मुझे मार डालते । पस तू दुश्मनों को मुझपर हँसने का मौक़ा न दे और इस ज़ालिम गरौह के साथ मुझे न शामिल कर ।” तब मूसा ने कहा, “ऐ रब, मुझे और मेरे भाई को माफ़ कर और हमें अपनी रहमत में दाख़िल फ़रमा, तू सबसे बढ़कर रहीम है ।”